

Διάλεξη 5^η

Κυριάκος Κυριαζόπουλος,
Επίκουρος Καθηγητής
Τμήμα Νομικής ΑΠΘ

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Περιεχόμενα ενότητας

1. Ο τρόπος λειτουργίας των dicasteria
2. Η εξουσία των dicasteria
3. Τα συντονιστικά όργανα της ρωμαϊκής κουρία
4. Το δίκαιο του προσωπικού της ρωμαϊκής κουρία

Σκοποί ενότητας

1. Η εξήγηση ορισμένων εννοιών της ρωμαϊκής κουρία
2. Η εξοικείωση με τον τρόπο λειτουργίας των dicasteria και των συντονιστικών οργάνων της ρωμαϊκής κουρία
3. Η κατανόηση των εξουσιών των dicasteria
4. Εξέταση στοιχείων του δικαίου του προσωπικού της ρωμαϊκής κουρία

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Ο τρόπος λειτουργίας των dicasteria

Γενικά έγγραφα

- Τα γενικά έγγραφα, στα οποία εξετάζονται ζητήματα γενικού ενδιαφέροντος, συντάσσονται από τον οργανισμό αν τα εν λόγω ζητήματα ανήκουν κυρίως στον τομέα αρμοδιότητας του. Ενώ συντάσσονται από συναρμόδια dicasteria αν τα ζητήματα άπτονται ζητημάτων που αφορούν σε περισσότερα dicasteria. Τα γενικά έγγραφα πρέπει να κοινοποιούνται και στα άλλα συναρμόδια dicasteria . Αυτό αποσκοπεί στην τελειοποίηση του κειμένου των εν λόγω εγγράφων με τις τροποποιήσεις που ενδεχομένως θα προστεθούν .
- Μετά την έγκριση του τελικού σχεδίου του από την συνέλευση των μελών του οργανισμού υποβάλλονται για έγκριση από τον Πάπα. Αυτά τα έγγραφα υπογράφονται από τον επικεφαλής και συνυπογράφονται από τον γραμματέα.

Εξέταση των προσφυγών από τη ρωμαϊκή κουρία

- Αίτηση θεραπείας (δηλαδή ανάκληση ή τροποποίησης) μιας απόφασης της ολομέλειας ή της τακτικής συνέλευσης του οργανισμού ή των συναρμόδιων οργανισμών, με την οποία επιλύεται μια διαφορά, υποβάλλεται στο συλλογικό διοικητικό όργανο που εξέδωσε την απόφαση από το μέρος που θίγεται από αυτή, μέσα σε 10 μέρες από τη γνωστοποίηση της.
- Οι ιεραρχικές προσφυγές που ασκούνται στην Αγία Έδρα που άπτονται ατομικών διοικητικών πράξεων εξετάζονται σύμφωνα με το κανονικό δίκαιο από τον αρμόδιο οργανισμό τόσο ως προς τη νομιμότητα τόσο ως προς την ουσία.

Εξέταση των προσφυγών από τη ρωμαϊκή κουρία (2)

- Επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής στο ανώτατο δικαστήριο της αποστολικής επισφραγίσεως μέσα σε 30 μέρες από την κοινοποίηση της απόφασης της ολομέλειας ή της τακτικής συνέλευσης ενός οργανισμού. Η αποστολική *segnatura* εκδικάζει το κύρος των παραπάνω πράξεων ελέγχοντας αν κατά την έκδοσή τους παραβιάστηκε κάποιος ουσιαστικός ή διαδικαστικός νόμος. Εξετάζει την καταβολή αποζημίωσης λόγω ζημιών που προκλήθηκαν από μια παράνομη διοικητική πράξη.
- Οι προσφυγές για εργασιακά ζητήματα εξετάζονται από την υπηρεσία εργασίας της αποστολικής έδρας. Αυτές ασκούνται από υπαλλήλους ή πρώην υπαλλήλους της Αγίας Έδρας εναντίον διοικητικών πράξεων που εκδόθηκαν από τη διαχείριση της περιουσίας της αποστολικής έδρας ή από τον σύλλογο του ευαγγελισμού των λαών

Επισκέψεις ad limina

- Αποτελεί θεσμό κατά τον οποίο οι επικεφαλής όλοι των επιμέρους εκκλησιών υποχρεούνται να μεταβαίνουν ανά 5ετια στη Ρώμη. Ο χρόνος επίσκεψης καθορίζεται από την υπαρχία του ποντιφικού οίκου ύστερα από συνεννόηση με τους σύλλογος που είναι αρμόδιοι για τους επισκόπους.
- Τα τρία κύρια στάδια των επισκέψεων είναι:
 1. προσκύνημα στους τάφους απ. Πέτρου και Παύλου
 2. συνάντηση με τον Πάπα
 3. συνομιλίες με τους υπευθύνους των dicasteria

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η εξουσία των dicasteria

Τα όρια της εξουσίας των dicasteria

- Η εξουσία διακυβέρνησης ή δικαιοδοσίας είναι τακτική γιατί κατά κανόνα συνδέεται με αξιώματα και δε μεταβιβάζεται σε συγκεκριμένα όργανα όπως η εξουσιοδότηση υπογραφής ή η μεταβίβαση αρμοδιοτήτων. Είναι επίσης αντιπροσωπευτική δεδομένου ότι δεν είναι εξουσία της κουρία αλλά ανήκει στον Πάπα και στην αυθεντία του.
- Κανένας οργανισμός δεν ασκεί την ανώτατη νομοθετική εξουσία του Πάπα επί της καθ' όλου εκκλησίας εκτός αν ο Πάπας σε συγκεκριμένη περίπτωση τη μεταβιβάσει σε κάποιο οργανισμό. (δε συνηθίζει να τη μεταβιβάσει, αλλά την ασκεί ο ίδιος προσωπικά).
- Τα dicasteria δεν μπορούν να εκδίδουν νόμους και γενικά διατάγματα νομοθετικού περιεχομένου, ούτε να καταργούν μερικώς τους κανόνες δικαίου που θεσπίστηκαν από τον Πάπα, παρά μόνο σε μεμονωμένες περιπτώσεις και με ειδική έγκριση του Πάπα.

Η εξουσία των συλλόγων και των δικαστηρίων

- Οι σύλλογοι ασκούν κατά κανόνα τη διοικητική εξουσία επί της καθ' όλου εκκλησίας στα θέματα της αρμοδιότητάς τους . Κατ' εξαίρεση οι σύλλογοι για τη διδασκαλία της πίστεως , για τη θεία λατρεία και την τάξη των μυστηρίων, για τις ανακηρύξεις των αγίων ασκούν επί ορισμένων υποθέσεων την ανώτατη δικαστική εξουσία του Πάπα.
- Τα δικαστήρια της ρωμαϊκής κούρια ασκούν την ανώτατη δικαστική εξουσία του Πάπα ανάλογα με το βαθμό της δικαιοδοσίας τους.
- Οι δικαστικές αποφάσεις του δικαστηρίου της ρωμαϊκής rota και της αποστολικής επισφραγίσεως δεν υπόκεινται στην έγκριση του Πάπα.

Τα ποντιφικά συμβούλια και οι οικονομικές υπηρεσίες

- Τα ποντιφικά συμβούλια δεν ασκούν κατά κανόνα καμιά λειτουργία της διακυβέρνησης του Πάπα. Βοηθούν τον Πάπα στην άσκηση του ανώτατου αξιώματος με την προώθηση ιδιαίτερων ποιμαντικών δραστηριοτήτων και με τη μελέτη των σχετικών προβλημάτων. Κατ' εξαίρεση, το ποντιφικό συμβούλιο για τους λαϊκούς και αυτό για την προώθηση της ενότητας των χριστιανών ασκούν επί ορισμένων διοικητικών υποθέσεων την ανώτατη εκτελεστική εξουσία του Πάπα.
- Οι οικονομικές υπηρεσίες και λοιποί οργανισμοί δεν ασκούν καμιά εξουσία διακυβέρνησης του Πάπα. Οι οικονομικές υπηρεσίες ασκούν τις διοικητικές αρμοδιότητές τους για τα οικονομικά ζητήματα που αφορούν μόνο την Αγία Έδρα.

Η έγκριση του Πάπα

- Οι αποφάσεις των οργανισμών υπόκεινται στην έγκριση του Πάπα. Εξαιρούνται οι αποφάσεις για τις οποίες ο Πάπας μεταβίβασε αποφασιστικές αρμοδιότητες στους επικεφαλής.
- Η εν λόγω μορφή έγκρισης από τον Πάπα δεν αλλάζει τη φύση των αποφάσεων, δηλαδή οι αποφάσεις δεν γίνονται προσωπικές αποφάσεις του Πάπα. Ούτε θεραπεύει τα ενδεχόμενα νομικά ελαττώματα των πράξεων των οργανισμών.
- Προκειμένου να προκύπτει η ειδική έγκριση του Πάπα από τη σχετική απόφασή του πρέπει να αναφέρεται ρητά σε αυτή ότι ο Πάπας ενέκρινε ειδικά. Η εν λόγω μορφή μετατρέπει τις διοικητικές πράξεις του οργανισμού σε πράξεις του Πάπα προσωπικά και θεραπεύει τα ενδεχόμενα ελαττώματα τους δεδομένου ότι ο Πάπας ασκεί όχι μόνο την ανώτατη διοικητική αλλά και νομοθετική εξουσία επί της καθ' όλου εκκλησίας.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Τα συντονιστικά όργανα της ρωμαϊκής κουρία

Συντονιστικά όργανα

Είναι τα εξής:

1. το κονσιστόριο
2. η σύσκεψη των επικεφαλής των οργανισμών
3. το συμβούλιο των καρδινάλιων για τη μελέτη των οργανωτικών και οικονομικών προβλημάτων της Αγίας Έδρας
4. οι συσκέψεις μεταξύ κάποιων οργανισμών
5. η γραμματεία του κράτους

1^ο και 2^ο συντονιστικό όργανο

- Το κονσιστόριο
 - εξετάζει τις σημαντικότερες υποθέσεις γενικού χαρακτήρα που αφορούν τη δραστηριότητα της ρωμαϊκής κούρια ύστερα από εντολή του Πάπα
- Σύσκεψη των καρδινάλιων επικεφαλής των οργανισμών
 - συγκαλείται ύστερα από εντολή του Πάπα , από τον καρδινάλιο γραμματέα του κράτους. Η σύσκεψη αποσκοπεί στην εξέταση των σημαντικότερων υποθέσεων, στον συντονισμό των εργασιών, στη διατύπωση προτάσεων και στην ανταλλαγή πληροφοριών.

3^ο συντονιστικό όργανο

Το συμβούλιο των καρδινάλιων για τη μελέτη των οργανωτικών και οικονομικών προβλημάτων της Αγίας Έδρας:

- αποτελείται από 15 καρδινάλιους που είναι επικεφαλής επιμέρους εκκλησιών και διορίζονται από τον Πάπα για μία 5ετία.
- Συγκαλείται τακτικά 2 φορές το χρόνο από τον καρδινάλιο γραμματέα του κράτους σε συνεργασία με τον καρδινάλιο πρόεδρο της υπαρχίας των οικονομικών υποθέσεων της Αγίας Έδρας.
- Αποβλέπει στην εξέταση των οργανωτικών και οικονομικών προβλημάτων της Αγίας Έδρας και των οργανισμών που συνδέονται με αυτήν και στην υπόδειξη των ενδεδειγμένων λύσεων.
- Ενημερώνεται και για τη δραστηριότητα του ιδρύματος για τα θρησκευτικά έργα.

4^ο συντονιστικό όργανο

Οι συσκέψεις μεταξύ των οργανισμών αποσκοπούν στην από κοινού εξέταση των υποθέσεων που άπτονται της αρμοδιότητας περισσότερα οργανισμών σε διάφορα διοικητικά επίπεδα. Είναι οι ακόλουθες:

1. συσκέψεις σε επίπεδο των επικεφαλής μερικών οργανισμών
 2. συσκέψεις σε επίπεδο των επικεφαλής των συναρμόδιων οργανισμών
 3. ολομέλειες και τακτικές συνελεύσεις των μελών των συναρμόδιων οργανισμών
- Η τακτική συνέλευση των μελών των συναρμόδιων οργανισμών είναι αρμόδια για την εξέταση των σημαντικότερων κοινών υποθέσεων κατά την κρίση των επικεφαλής των εν λόγω οργανισμών ύστερα από έγκριση του Πάπα. Η ολομέλεια των μελών των συναρμόδιων οργανισμών είναι αρμόδια για την εξέταση των παραπάνω υποθέσεων εφόσον έχουν τη φύση γενικής αρχής ή τις παραπέμπουν σε αυτήν οι παραπάνω επικεφαλής. Οι αποφάσεις της ολομέλειας ή της τακτικής συνέλευσης λαμβάνονται κατόπιν συζήτησης και ψηφοφορίας και αποτελούν κατ' ουσία απλές γνωμοδοτήσεις που υποβάλλονται στον Πάπα που αποφασίζει τελικά.

4^ο συντονιστικό όργανο (2)

4. συσκέψεις σε επίπεδο γραμματέων των συναρμόδιων οργανισμών
5. συσκέψεις τεχνικοοργανωτικού χαρακτήρα σε επίπεδο γραμματέων :
 - Αποβλέπουν στη μελέτη και πρόταση μέτρων που είναι πρόσφορα για την εξασφάλιση του συντονισμού των οργανισμών
6. συσκέψεις σε επίπεδο υπογραμματέων ή υπαλλήλων των συναρμόδιων οργανισμών. Αποσκοπούν σε μια πρώτη εξέταση των υποθέσεων κοινού ενδιαφέροντος.
7. μόνιμες επιτροπές συναρμόδιων οργανισμών: συστήνονται από τον Πάπα. Αποσκοπούν στην εξέταση κοινών υποθέσεων που απαιτούν συχνή διαβούλευση μεταξύ των παραπάνω οργανισμών.
8. συσκέψεις για την εξέταση μεμονωμένων ζητημάτων που αφορούν ειδικά μεικτά θέματα: συστήνονται κατόπιν συνεννόησης μεταξύ των ενδιαφερομένων οργανισμών και με την έγκριση του ανώτατου ποντίφικα.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Εξέταση στοιχείων του δικαίου του προσωπικού της ρωμαϊκής κουρία

Διάκριση του προσωπικού

- Το προσωπικό της ρωμαϊκής κυρία διακρίνεται με την ευρεία έννοια σε:
 1. ανώτερους λειτουργούς
 2. σύμβουλους
 3. υπαλλήλους
- Με τη στενή έννοια αποτελείται από τον επικεφαλής του οργανισμού , από τον ιεράρχη προϊστάμενο, από τους υπογραμματείς και από τους υπαλλήλους – λοιπό προσωπικό.
- Το δίκαιο του προσωπικού εφαρμόζεται κατά βάση στο εν στενή έννοια προσωπικό της. Εφαρμόζεται κατά κανόνα σύμφωνα με το γενικό κανονισμό του καρδινάλιου γραμματέα του κράτους και στους οργανισμούς που συνδέονται με την Αγία Έδρα.

Διάρθρωση των υπηρεσιακών βαθμίδων

Οι υπάλληλοι και το λοιπό προσωπικό κατανέμονται σε 10 υπηρεσιακές βαθμίδες. Σε κάθε μία αντιστοιχούν ανάλογες αποδοχές. Σε κάθε βαθμίδα εντάσσονται οι επαγγελματικές εργασίες που αναφέρονται στο γενικό κατάλογο εργασιών της ρωμαϊκής κουρία.

Διάρθρωση των υπηρεσιακών βαθμίδων (2)

- Υπάλληλοι

10η βαθμίδα: επικεφαλής υπηρεσιών και εξομοιωμένοι

9η: συντάκτες σχεδίων, βοηθοί μελέτης και εξομοιωμένοι, δικαστικοί γραμματείς

8η: προσωπικό γραμματείας 1ης τάξης και εξομοιωμένοι

7η: προσωπικό γραμματείας 2ης, τεχνικό προσωπικό 1ης και εξομοιωμένοι

6η: τεχνικό προσωπικό 2ης και εξομοιωμένοι

5η: γραφείς 1ης και εξομοιωμένοι

4η: γραφείς 2ης και εξομοιωμένοι

- Λοιπό προσωπικό:

3η : κλητήρες και εξομοιωμένοι

2η: θυρωροί και εξομοιωμένοι

1η : βοηθητικό προσωπικό και εξομοιωμένοι

Βιβλιογραφία

1. Αποστολική διάταξη [pastor bonus](#)

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Γιώργος Μαριάς
Θεσσαλονίκη, Οκτώβριος 2016

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

